

Dechové cvičení

Hlasové cvičení

Píseň

Rytmické cvičení

Hudební nauka

Opakování

Poslech

Hudební výchova 5. ročník

38. PREZENTACE

- pochodový jazz /džez/
- klasický jazz /džez/
- swing v USA
- swing u nás
- naši tvůrci písní v době swingové
- čeští hudební skladatelé:
 - a) Bedřich Smetana - Předehra k operě
Prodaná nevěsta
 - b) Vítězslav Novák - Bouře
 - c) Jan Dismas Zelenka - Laetatus sum
 - d) Michna z Otravovid Adam Václav - Chtíc,
aby spal

Hlasové desatero

- 1) Dbej na správné držení těla.
- 2) Dýchej vědomě a prováděj dechová cvičení.
- 3) Před „použitím“ hlasivky probud’.
- 4) Prováděj hlasová cvičení.
- 5) Vždy hlídej přirozenou barvu i sílu svého hlasu.
- 6) Mluv i zpívej s důkladnou artikulací.
- 7) Užívej pestře intonace, tempa a pauz.
- 8) Hlasivky netrap v horku, v zimě nebo v nemoci.
- 9) Procvičuj zpěv a řeč pokaždé, když máš příležitost.
- 10) Po delším zpěvu nechej své hlasivky odpočinout.

Dechové cvičení

Dechové cvičení

- a) Žáci se rovně posadí, neopírají se zády o opěradlo židle, ruce položí volně na stehna, nohy se opírají celými chodidly o zem.
- b) Představíme si, že voníme ke kytičce-nádech nosem, výdech-při výdechu lehce vyslovíme ááách...
- c) Děti se znovu nadechnou, zadrží dech a polohlasně nasadí na slabiku (mu, ma, mo, mi) udaný tón ve vyšší poloze (a¹ - d²). Tón držíme na 4 doby.

Jazykolam:

VLK ZHLTL HRST CHRP.

- a) Přečti jazykolam.
- b) Budeme zrychlovat tak, abychom na jeden nádech řekli větu vícekrát – samozřejmě srozumitelně.

Hlasové cvičení

Ve slabikách střídáme samohlásky. Postupujeme po půltónech. Zapni zvuk a opakuj.

kukukuku ku mi----- mi

ne----- ne

ja ----- ja mo ----- mo

Píseň (7-10 min.)

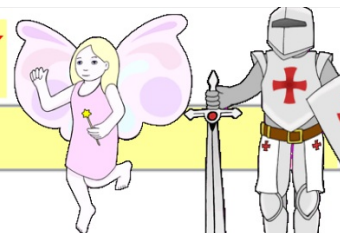

Hra „**Na kudrnatou Káču**“ – hrou zopakujeme několik písní a připomeneme si dynamiku:

Jeden žák odejde za dveře. Ostatní zatím schovají nějaký předmět. Spolužák se vrátí a začne předmět hledat. Všichni společně mu napovídají jako ve hře „samá voda, přihořívá“. Napovídají mu různými písničkami. Písničky si můžeme předem připravit. Děti zpívají slabě – „samá voda“ – nebo hlasitěji, případně zesilují – „přihořívá“. Zpívat hlasitě ovšem neznamena křičet.

Úkol - Rytmické cvičení

1. Vytleskej. Získáš obrázek?

Two musical staves in 4/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: four groups of two eighth notes, followed by a quarter note, an eighth note, and a quarter note. The second staff contains a sequence of quarter notes: a dotted quarter note, followed by eight quarter notes.

2. Přesuň noty a posuvky ke správným názvům do notové osnovy. Zároveň piš do notového sešitu: ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○ # # # # b b b

Two musical staves with treble clefs. The first staff has notes on the lines and spaces: C2 (line 1), D1 (space 1), E1 (line 1, labeled 'hes 1 (bé)'), F1 (space 1), G2 (line 2), A1 (space 2), B1 (line 2, labeled 'es 2'), and C2 (space 2, labeled 'eis 2'). The second staff has notes on the lines and spaces: F1 (line 1), G2 (space 1), E1 (line 1), D2 (space 1, labeled 'dis 2'), F2 (line 2, labeled 'fes 2'), A1 (space 2), B1 (line 2, labeled 'h 1'), and C2 (space 2, labeled 'c 2').

Řešení - Rytmické cvičení

1. Vytleskej. Získáš obrázek?

Two musical staves in 4/4 time. The top staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6. The bottom staff contains a sequence of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6. To the right of the staves is a cartoon illustration of a knight in armor holding a sword and a fairy with wings and a flower.

2. Přesuň noty a posuvky ke správným názvům do notové osnovy. Zároveň piš do notového sešitu:

Two musical staves in treble clef. The top staff has notes with accidentals: C#4, D4, E4, F#4, G4, A4, Bb4, C#4. The bottom staff has notes: F4, G4, E4, D#4, F#4, A4, H4, C4. Below each staff are labels for the notes:

cis 2	d ₁	hes ¹ (bé)	gis ¹	c ₁	h ₁	es ²	eis ²
f ₁	g ²	e ₁	dis ²	fes ²	a ₁	h ₁	c ²

Pochodový jazz

/džez/- na přelomu 19. - 20. stol. se černí obyvatelé Ameriky postupně dostávali do měst, kde se seznamovali s dalšími hudebními nástroji vojenských pochodových kapel. Město New Orleans /ňu orlins/ se stalo prvním centrem jejich (jazzové) hudby. Z kombinace dechovky, ragtimů /regtajmů/ a dalších hudebních vlivů vznikl pochodový jazz.

Jednou z nejznámějších skladeb tohoto druhu je píseň Když svatí pochodují.

SCOTT JOPLIN / skot džoplin/ - životopis (odkaz) - nejvýznamější autor ragtimů /regtajmů/ - styl hry na piano (ukázka).

Když svatí pochodují

Americká lidová
Česká slova Martin Kluk

Rychle

Oh, when the saints gro march - ing
AŽ je - den - krát nám bu - dou

in, Oh, when the saints gro march - ing
snad na po - chod vši - chni sva - tí

in, Oh, Lord, I want to be in that
hrát, kéž, Pa - ne můj, já me - zi

num - ber, When the saints gro march - ing in.
ni - ma mů - žu si vy - kra - čo - vat.

2. Já kornet bych chtěl v rukou mít a pořádně to rozbalit, ať pomůžou mi všichni svatí lidskou bídu vytroubit.
3. A klarinet bych taky zmáčk' a staccato bych na něj pískal pro ty, co nechtěj a neuměj slyšet, co je to mít žal.

4. A na trombon si zafoukat, to tenhleten měl taky rád, ať dosvědčí ti kluci svatí, že se na svět uměl smát.

(Ve 3. sloce zpíváme v 8. taktu čtvrtovou notu a, půlovou s tečkou g.)

KLASICKÝ JAZZ

Ukázka
klasického
jazzu - CD
8. roč. č. 7

životopis
(odkaz)

kornet

Významný představitel klasického jazzu Joe "King" Oliver /džou olivr/ si v r. 1916 všiml černošského kluka, který hrál dobře na kornet. Nejprve ho angažoval do své kapely na zásky, později natrvalo. Ten kluk se jmenoval **Louis Armstrong /luj/** (1900 - 1971). Na trubku se naučil hrát v polepšovně, kam se dostal, když jako třináctiletý na Silvestra vystřelil do vzduchu z pistole. Armstrong se stal jedním z nejvýznamnějších jazzových hudebníků 20. stol. V r. 1965 navštívil Armstrong se svými All Stars /ól stárs/ i Prahu a z dobových filmových záznamů poznáme, že šlo o událost skutečně mimořádnou. Píseň Mackie Messer /meki mesr/, kterou zpívá, zdomácněla i u nás.

Mackie Messer

Hudba Kurt Weill
Slova Jiří Suchý

Tempo foxtrotu G^6

1. Žra - lok zu - by má jak no - že a z těch zu - bū
či - ší strach, Mac - kie Mes - ser, ach, můj bo - že,
kdo do - ká - že, že je vrah.

- Na nábřeží řeky Temže leckdo život dokonal. Mor tam nebyl, víme jen, že Mackie Messer blízko stál.
- Jednou zmizel chudák Majer, jindy boháč Müller zas. Mackie s hůlkou jako frajer obcházel tam v onen čas.
- Pěkná hůlka na procházku a v té hůlce nůž je skryt. Mackie Messer vyhrál sázku, nic mu nelze dosvědčit.
- Jednou změnil požár v Soho půlnoc temnou v denní jas, podezřelých bylo mnoho, ale Mackie zmizel včas.
- Jindy zase mladá žena nic netuší a jde spát, probudí se zneuctěna, Mackie však jí nechce znát.

Mackie
Meser /meki
mesr/
česky

Píseň Mackie
Mesr -original
(odkaz)

Louis Armstrong -
životopis (odkaz)

Swing

Černý pátek v USA 25. 10. 1929 (odkaz)
Zlomová data krachu na newyorské burze

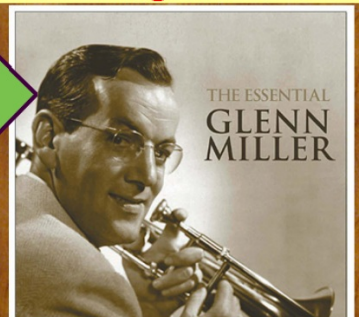
V newyorských klubech to vřelo. V roce 1929 však přišel Černý pátek a po něm hospodářská krize. Muzikanti rázem přišli o práci. Na zábavu nebyly ani peníze ani nálada. Hudebníci se proto často vraceli ke svým původním profesím. Méně se sice nahrávaly gramofonové desky, ale o to více lidé poslouchali rozhlas. Nových stanic přibývalo jako hub po dešti. V rozhlase nacházeli uplatnění nejvšestrannější jazzoví hudebníci. Proto si po nudné a stereotypní práci ve studiu chodili "opravdu zahrát" do malých klubů na takzvané jam sessions /džem šejns/. Při společném muzicírování v klubech bylo jedno, jakou barvu pleti měli muzikanti. Ve 30. letech 20. století, kdy začali hrát v orchestrech společně běloši i černoši, vznikl díky vzájemnému ovlivňování obou skupin nový hudební styl - swing.

Těžiště swingu bylo v tzv. big bandech /big bendech/ (velkých orchestrech), jak se kapely nazývaly. Big bandy hráli nejčastěji 4 trubky, 4 trombony, 5 saxofonů a rytmika - bicí, basa, kytara a piano. Orchester doplňovali zpěváci a dirigent.

Glenn Miller-
americký jazzový
hudebník,
kapelník
swingové éry -
životopis (odkaz)

Jak zní swing?
Skladba In the
Mood /in d
mud/

David a Goliáš - píseň (odkaz)

C Lidi na li^{Ami}di jsou jako F^{saně}G⁷,
C člověk na člo^{Ami}věka jako E^{kat}G⁷.

C Podívejte A⁷se na ně,
D^{mi} musí^{G7}te naří^Ckat. H⁷

E^{mi}Obr do pidimužika A^{mydlí}H⁷,
E^{mi}domnívaje se, že vyhra^Aje. H⁷

G Klidně E^{mi}sed^{me} A^{mi}na žid^{D7}li,
G čt^{me} bibli, G⁷tam to všechno je.

C Samu^{elo}A^{mi}va kniha nám D^{mi}7^{poví}G⁷dá,
C jak na žida A^{mi}přišla veli^{Dmi7}ká bi^{G7}da,
C jak ti bídní A^{mi}Filiš^{tíni} E^{válku} vést ne^Emi^{byli} líní.
C Až potkali A^s7^{Davi}G⁷da.

C David šel do A^{mi}války volky, D^{mi}7^{nevol}G⁷ky,
C z velké dálky A^{mi}nesl bratrům D^{mi}7^{homol}G⁷ky.
C V pochodu se A^{mi}cvičil v hodu,
E dal si pro strý^Emi^{čka} Příhodu
C tři šutry do G⁷tobol^Cky.

Hej, A^s hej, kam se C^{valej},
vždyť jsou D⁷malej!
Takhle G⁷Goliáš ho E⁷provokuje,
D^{mi}7^{David} slušně G⁷salutuje.

C Když mu A^{mi}ale obr plivnul do D^{mi}7^{očí}, G⁷
C David se o^Ami^{točí}, prakem D^{mi}7^{zato}G⁷čí.
C Když začínáš, A^{mi}no tak tu máš,
E byl jsi velkej E^{mi}já měl kuráž.
C A jakej byl D⁷Go - G⁷li - C^{áš}.

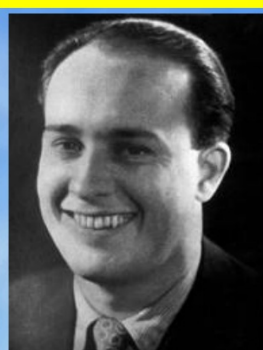
Swing u nás

I u nás vznikalo mnoho swingových písní - autorem byl hlavně skladatel Jaroslav Ježek a textaři Jiří Voskovec a Jan Werich - od nich je uvedená písnička patřící do swingové doby (30. léta 20. stol.) DAVID A GOLIÁŠ.

Čeští tvůrci písní v době swingové

Jaroslav Ježek
(1906 - 1942) -
životopis (odkaz)

Jiří Voskovec
(1905 - 1981) -
životopis (odkaz)

Jan Werich
(1905 - 1980) -
životopis (odkaz)

**Jiří Voskovec a Jan
Werich** na letišti ve Vídni
v roce 1974

Jan Werich byl známý i jako český filmový herec. Oblíbené filmy s jeho postavou jste určitě viděli:

**Císařův pekař a
pekařův císař** (odkaz
- video 1:11)

**Byl jednou jeden král (Sůl
nad zlato)** - odkaz video

**Pan Tau a cesta kolem
světa**- odkaz - video

Čeští hudební skladatelé

Bedřich Smetana
(2. 3. 1824, Litomyšl
– 22. 5. 1884, Praha),
životopis (odkaz)
Prezentace 8, 27, 28,
31.

**Předehra k operě
Prodaná nevěsta**
(CD č. 4 - SPN - 2. roč.(2:30)

Vítězslav Novák
(5. prosince 1870,
Kamenice nad Lipou -
18. července 1949,
Skuteč),
životopis (odkaz)
Prezentace 1

a) Bouře
CD - 2. ročník
SPN č. 3 (2:17)

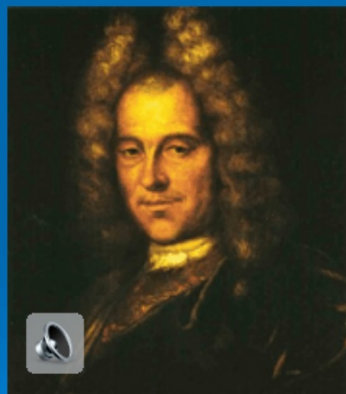
**b) U muziky -
Ze Slovácké suity,
op. 32**
CD 5. ročník
BIANKA č. 22 (4:48)

Čeští hudební skladatelé

Jan Dismas Zelenka

(křtěn 16. října 1679,
Louňovice pod Blaníkem –
noc ze 22. – 23. prosince
1745, Drážďany),
životopis ([odkaz](#))

Prezentace 3

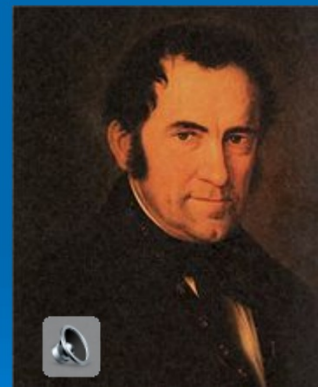
Laetatus sum

CD č. 5 - SPN – 2.
ročník (3:23)

Michna z Otradovic

Adam Václav

(30. 6. 1600,
Jindřichův Hradec
-16. 10. 1676,
Jindřichův Hradec)
životopis ([odkaz](#))

Chtíc, aby spal

CD 5. ročník
BIANKA - č. 17
(2:32)

Čeští hudební skladatelé

Úkol:

1. Seřad' hudební skladatele od nejstaršího (přesunem obrázků).
2. Přiřad' jména hudebních skladatelů ke správným obrázkům.
3. Poslouchej skladby, přiřad' je ke správným skladatelům a přesuň k nim správné názvy.

Michna z Otradovic
Adam Václav

b) U muziky
(- Ze Slovácké
suity, op. 32)

Jan Dismas
Zelenka

Předehra k
opeře Prodaná
nevěsta

Bedřich Smetana

a) Bouře

Chtíc, aby spal

Vítězslav Novák

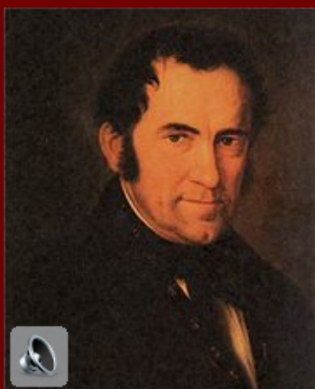
Laetatus sum

Čeští hudební skladatelé

Řešení:

1. Seřad' hudební skladatele od nejstaršího (přesunem obrázků).
2. Přiřad' jména hudebních skladatelů ke správným obrázkům.
3. Poslouchej skladby, přiřad' je ke správným skladatelům a přesuň k nim správné názvy.

Michna z Otradovic
Adam Václav

Chtíc, aby spal

Jan Dismas
Zelenka

Laetatus sum

Bedřich Smetana **Vítězslav Novák**

Předehra k
opeře Prodaná
nevěsta

a) Bouře

b) U muziky
- Ze Slovácké
suity, op. 32)

Zapiš do sešitu a pamatuj!

Pochodový jazz /džez/ - na přelomu 19. - 20. stol. - píseň *Když svatí pochodují*.

Klasický jazz /džez/ - americký jazzový trumpetista a zpěvák Louis Armstrong /luj/ (1900 - 1971). Píseň - *Mackie Meser /meki mesr/*.

Swing - vznikl ve 30. letech 20. století. U nás také swingové písně - autoři hlavně skladatel Jaroslav Ježek a textaři Jiří Voskovec a Jan Werich - písnička této doby *David a Goliáš*.

Poslech:

Čeští hudební skladatelé

- a) Michna z Otradovic Adam Václav (17. stol.)
- b) Jan Dismas Zelenka (17. - 18. stol.)
- c) Bedřich Smetana (19. stol.)
- d) Vítězslav Novák (19. - 20. stol.)

Seznam použitého materiálu

- Hudební výchova 5 – učebnice pro 5. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Metodický průvodce učebnicí Hudební výchova 5 pro 5. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Hudební výchova pro 5. ročník základní školy. Nakladatelství SPN.
- Vlasta Beilová. Barevné cinkání s obrázky Miloše Nesvadby. První krůčky do světa hudby. Nakladatelství MUSIC DISTRIBUCE.
- Nauč mě písničky. Nakladatelství AXIÓMA Praha.
- Náměty pro tvořivé vyučování na 1. stupni ZŠ – RAABÍK
- CD RAABE – Hudební nástroje – Emil Hradecký
- Hudební nástroje – Doprovodný text k CD Hudební nástroje –RAABE
- Hudební nástroje – Obrazový materiál k CD Hudební nástroje – RAABE
Program ActivInspire - Studio - knihovna prostředků
- *Internetové stránky - odkazy:*
http://cs.wikipedia.org/wiki/Scott_Joplin
http://cs.wikipedia.org/wiki/Joe_King_Oliver
<http://www.youtube.com/watch?v=78xlvpAhKk>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Louis_Armstrong
<http://www.youtube.com/watch?v=S-IHrDPjGfQ&feature=related>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Glenn_Miller
<http://www.youtube.com/watch?v=xPXwkWVEllw>
http://www.youtube.com/watch?v=Mx8eK4_7aFY
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Je%C5%BEek
http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Voskovec
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Werich
<http://www.youtube.com/watch?v=-7ZDzGQwISQ&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=Zhbn0PLCt9A>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Bed%C5%99ich_Smetana
http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%AD%C4%9Bzslav_Nov%C3%A1k
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Dismas_Zelenka
http://cs.wikipedia.org/wiki/Adam_V%C3%A1clav_Michna_z_Otradovic

